

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2020/1775 НА КОМИСИЯТА**от 25 ноември 2020 година****за предоставяне на възможност на Нидерландия да разреши употребата на биоциди, съставени от генериран на място азот, за опазването на културното наследство***(нотифицирано под номер C(2020) 8052)***(само текстът на нидерландски език е автентичен)**

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди ⁽¹⁾, и по-специално член 55, параграф 3 от него,

след консултация с Постоянния комитет по биоцидите,

като има предвид, че:

- (1) В приложение I към Регламент (ЕС) № 528/2012 са посочени активните вещества с по-благоприятен профил от гледна точка на околната среда или здравето на човека или животните. Поради това за продуктите, съдържащи тези активни вещества, може да бъде издадено разрешение по опростена процедура. Азотът е включен в приложение I към Регламент (ЕС) № 528/2012 при посочено ограничение, че се използва в ограничени количества в готови за употреба бутилки.
- (2) Азотът е одобрен като активно вещество за употреба в биоциди от продукти тип 18 — „Инсектициди“, по силата на член 86 от Регламент (ЕС) № 528/2012 ⁽²⁾. Одобрените биоциди, съставени от азот, са разрешени в няколко държави членки и се доставят в газови бутилки ⁽³⁾.
- (3) Азотът може да се генерира и на място, от околния въздух. Понастоящем генерираният на място азот не е одобрен за употреба в Съюза и не фигурира в списъка в приложение I към Регламент (ЕС) № 528/2012, нито в списъка на активните вещества, включени в програмата за преглед на съществуващите активни вещества в биоциди, посочен в приложение II към Делегиран регламент (ЕС) № 1062/2014 на Комисията ⁽⁴⁾.
- (4) На 9 юли 2020 г. Нидерландия подаде заявление до Комисията съгласно член 55, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 528/2012 за дерогация от член 19, параграф 1, буква а) от същия регламент с искане да ѝ бъде позволено да разреши употребата на биоциди, съставени от азот, генериран на място от околния въздух, за опазването на културното наследство („заявлението“).
- (5) Културното наследство може да бъде увредено от множество вредни организми — от насекоми до микроорганизми. Присъствието на тези организми не само може да доведе до унищожаването на самите стоки, представляващи културни ценности, но и крие риск вредните организми да се разпространят и върху други намиращи се в близост предмети. При липса на подходящо третиране предметите може да бъдат необратимо увредени, с което културното наследство да се изложи на сериозен риск.

⁽¹⁾ ОВ L 167, 27.6.2012 г., стр. 1.

⁽²⁾ Директива 2009/89/ЕО на Комисията от 30 юли 2009 г. за изменение на Директива 98/8/ЕО на Европейския парламент и на Съвета с цел включване на азота като активно вещество в приложение I към нея (ОВ L 199, 31.7.2009 г., стр. 19).

⁽³⁾ Списъкът с разрешени продукти е на разположение на адрес: <https://echa.europa.eu/fr/information-on-chemicals/biocidal-products>

⁽⁴⁾ Делегиран регламент (ЕС) № 1062/2014 на Комисията от 4 август 2014 г. относно работната програма за системно проучване на всички съществуващи активни вещества, съдържащи се в биоциди, посочени в Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 294, 10.10.2014 г., стр. 1).

- (6) Генерираният на място азот се използва за създаване на контролирана атмосфера с много ниска концентрация на кислород (аноксия) в постоянни или временни запечатани палатки или камери за третиране с цел борба с вредните организми по предмети на културното наследство. Азотът се отделя от околния въздух и се изпомпва в камерата/палатката за третиране, където азотното съдържание на атмосферата се увеличава до приблизително 99 % и в резултат кислородът почти напълно се изчерпва. Влажността на азота, изпомпван в зоната за третиране, се определя според изискванията за предмета, който трябва да бъде третиран. Вредните организми не могат да оцелеят в създадените в камерата/палатката за третиране условия.
- (7) Съгласно представената от Нидерландия информация употребата на генериран на място азот изглежда е единствената ефективна техника за борба с вредни организми, която може да се използва за всички видове материали и комбинации от материали, налични в културните институции, без да ги уврежда и е ефективна на всеки стадий от развитието на вредители в предметите на културното наследство.
- (8) Както е посочено в заявлението, в продължение на повече от 25 години институциите в областта на културното наследство в Нидерландия прилагат стратегии за интегрирано управление на вредителите, като са въвели нискотоксични подходи и постепенно се отказват от употребата на силно токсични вещества.
- (9) Методът на аноксия или модифицирана/контролирана атмосфера е сред изброените в стандарт EN 16790:2016 „Опазване на културното наследство. Интегрирано управление за борба с вредителите (IPM) за защита на културното наследство“, като в описанието в този стандарт се посочва, че за създаване на аноксия „най-често се използва“ азот.
- (10) Съществуват и други техники за борба с вредните организми, като например техники за температурен шок (високи или ниски температури), гама лъчение. Освен това за тази цел могат да се използват и биоциди, съдържащи други активни вещества. Според Нидерландия обаче всяка от тези техники има своите ограничения по отношение на вредите, които могат да настъпят за определени материали при третирането.
- (11) Според информацията в заявлението процесите за температурен шок (замразяване или топлинна обработка) имат нежелан ефект върху няколко вида материали. Третиранията при ниска температура не са подходящи за предмети, които имат многопластова структура или са изработени от анизотропни материали, поради разликата в коефициентите на разширение между отделните материали или различните направления, което води до напрежение и деляминация (например картини, мебели с фурнир, фурнир, музикални инструменти), както и за предмети, съдържащи масло, мазнина или восък, които могат да кристализират и да образуват бели петна по повърхността на предметите.
- (12) Третиранията при висока температура могат да предизвикат миграция на смоли и промяна на цвета на дървесината, омекване на лаковете и изменения в разпространението на влага в материалите. Те не са подходящи за предмети с многопластова структура или изработени от анизотропни материали (например картини, мебели с фурнир или подложки, музикални инструменти), кожа, материали, които омекват, деформират се или се топят при по-високи температури (например бои, лакове, композитни материали, съдържащи пластмаси, восъци, смоли, някои лепила), екземпляри от естествената история и предмети, които в миналото са били третирани с биоциди, съдържащи активни вещества като дихлородифенилтрихлороетан (ДДТ) или линдан, тъй като топлината кара остатъчните количества да се изпаряват.
- (13) Както е посочено в заявлението, поради техния профил на опасност други активни вещества рядко се използват в културни институции. След обработка с тези вещества остатъчните количества върху обработените предмети може постепенно да бъдат изпуснати в околната среда, което представлява риск за здравето на човека. Освен това тези вещества могат да реагират с материалите в предметите на културното наследство, причинявайки неприемливи изменения като обезцветяване или оцветяване.
- (14) Съгласно заявлението използването на гама лъчение може да причини нежелани реакции и повишено разграждане на целулозни материали като хартията, на протеинови материали като кожата и на синтетични полимери като пластмасата. Освен това се налага транспортиране на предмети и колекции до специфични съоръжения за третиране.
- (15) Съгласно информацията в заявлението употребата на азот в бутилки не е подходяща алтернатива за културните институции, тъй като поражда практически затруднения. Ограничените количества в бутилките изискват често транспортиране и наличие на отделно съоръжение за складиране. Третирането с азот в бутилки би довело също така до високи разходи за културните институции.
- (16) Както е посочено в заявлението, през последните десетилетия няколко културни институции инвестираха в построяването на камери за третиране и закупуването на азотни генератори. Поради своята многофункционалност и пригодност за третиране на всякакви материали, аноксията, създадена от генериран на място азот, се използва широко в консервацията на културното наследство.

- (17) Ако се изисква културните институции да използват няколко техники за борба с вредните организми — всяка от които подходяща само за конкретни материали и предмети — вместо само една техника, която вече се използва и е подходяща за всички материали, това би довело до допълнителни разходи за културните институции и би усложнило постигането на заложената в техните планове за интегрирано управление за борба с вредителите цел за преустановяване на употребата на по-опасни активни вещества. Освен това изоставянето на съоръженията и оборудването, вече придобити за аноксията, създадена от генериран на място азот, би представлявало загуба на предишни инвестиции.
- (18) Обсъжданията във връзка с евентуална дерогация съгласно член 55, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 528/2012 по отношение на генерирания на място азот се проведеха по време на няколко заседания ⁽³⁾ на компетентните органи по биоцидите в рамките на експертната група на Комисията, проведени през 2019 г.
- (19) Освен това, по искане на Комисията, след първото подобно заявление от Австрия за дерогация за продукти, съставени от генериран на място азот, Европейската агенция по химикали проведе обществена консултация по заявлението, което даде възможност на всички заинтересовани страни да представят своите становища. По-голямата част от получените 1487 коментара бяха в подкрепа на дерогацията. Много от представените коментари лица подчертаха неудобствата на наличните алтернативни техники: термичното третиране може да увреди някои материали, при употреба на други активни вещества върху артефактите остават токсични остатъци, които постепенно се изпускат в околната среда, а използването на азот в бутилки не позволява в зоната за третиране да се контролира относителната влажност, което е необходимо при третирането на някои материали.
- (20) Две международни организации, представляващи музеи и обекти на културното наследство — Международният съвет на музеите и Международният съвет на паметниците и историческите обекти, заявиха намерението си да подадат заявление за включване на генерирания на място азот в приложение I към Регламент (ЕС) № 528/2012, с което ще се даде възможност на държавите членки да разрешават продукти, съставени от генериран на място азот, без да е необходима дерогация по силата на член 55, параграф 3 от посочения регламент. За осъществяването на оценка на такова заявление, за включването на веществото в приложение I към Регламент (ЕС) № 528/2012 и за получаването на разрешения за продуктите обаче е необходимо време.
- (21) Заявлението сочи, че понастоящем в Нидерландия няма подходящи алтернативи, тъй като всички алтернативни техники, които в момента са на разположение, са свързани с неудобства — било поради непригодността им за третиране на всички материали, или поради практически затруднения.
- (22) Въз основа на всички тези аргументи е целесъобразно да се направи заключението, че генерираният на място азот е от съществено значение за опазването на културното наследство в Нидерландия и че не съществуват подходящи алтернативи. Поради това на Нидерландия следва да се предостави възможност да разрешава предоставянето на пазара и употребата на биоциди, съставени от генериран на място азот, за опазването на културното наследство.
- (23) За евентуалното включване на генерирания на място азот в приложение I към Регламент (ЕС) № 528/2012 и за последващото разрешаване от държавите членки на продукти, съставени от генериран на място азот, е необходимо време. Поради това е целесъобразно да се разреши дерогация за срок, който би позволил завършването на съответните процедури,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

До 31 декември 2024 г. Нидерландия може да разрешава предоставянето на пазара и употребата на биоциди, съставени от генериран на място азот, за опазването на културното наследство.

Член 2

Адресат на настоящото решение е Кралство Нидерландия.

⁽³⁾ 83-то, 84-то, 85-о и 86-о заседание на експертната група на Комисията от представители на компетентните органи на държавите членки по въпросите на изпълнението на Регламент (ЕС) № 528/2012, проведени съответно през май 2019 г., юли 2019 г., септември 2019 г. и ноември 2019 г. Протоколите от заседанията са на разположение на адрес: https://ec.europa.eu/health/biocides/events_en#anchor0

Съставено в Брюксел на 25 ноември 2020 година.

За Комисията
Stella KYRIAKIDES
Член на Комисията
